

До спеціалізованої вченої ради
Д 08.727.02 Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Науки, 26

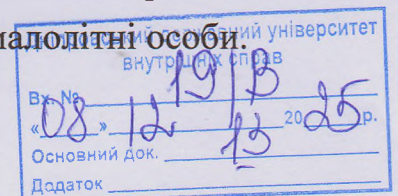
ВІДГУК

офіційного опонента – провідного наукового співробітника науково-дослідної лабораторії публічної безпеки громад факультету №2 Донецького державного університету внутрішніх справ, доктора юридичних наук, професора Дрозд Валентини Георгіївни на дисертаційне дослідження Артем'євої Анастасії Володимирівни на тему: «Криміналістична характеристика та основи розслідування залишення в небезпеці малолітньої особи», поданого на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Актуальність теми дослідження. У дисертаційному дослідженні А.В. Артем'євої здійснено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, яке полягає у розробці теоретико-прикладних засад методики розслідування залишення у небезпеці малолітньої особи.

Збройна агресія російської федерації проти України спричинила масштабне порушення основоположних прав і свобод дитини, насамперед права на життя, безпеку, сімейне виховання та доступ до освіти. В умовах повномасштабного вторгнення, за відсутності територій, повністю убезпечених від воєнних дій, постають якісно нові виклики перед органами державної влади, системою соціального захисту та правоохоронними інституціями, що потребує перегляду підходів до забезпечення належного рівня захисту дітей і реагування на загрози, пов'язані з воєнним середовищем.

Залишення в небезпеці, з огляду на сучасні суспільні та криміногенні реалії, становить актуальну кримінально-правову проблему. Це підтверджується офіційними статистичними даними, згідно з якими у 2022 році було розпочато 132 кримінальні провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого статтею 135 Кримінального кодексу України, у 2023 році – 179, а у 2024 році – 194. Поглиблений аналіз наведених статистичних показників у поєднанні з вивченням судово-слідчої практики дає підстави стверджувати про стійку тенденцію до зростання частки кримінальних правопорушень, у яких потерпілими є малолітні особи.

В умовах трансформації криміногенної ситуації правоохоронні органи потребують постійного вдосконалення методів виявлення та розслідування кримінальних правопорушень, що містять ознаки залишення в небезпеці малолітніх. Використання сучасних технологій, аналітичних інструментів та оновлених криміналістичних підходів стає необхідною передумовою підвищення ефективності доказування та забезпечення належного функціонування механізму захисту прав дітей. У цьому контексті вдосконалення криміналістичної методики розслідування зазначеної категорії кримінальних правопорушень виступає ключовим чинником підвищення ефективності протидії протиправній діяльності та забезпечення належного функціонування механізму захисту прав дітей.

Наведені обставини визначили актуальність окресленої проблематики, її наукову, теоретичну та практичну значущість й зумовили вибір теми дисертаційного дослідження.

Теоретичне підґрунтя дисертації. Проблематику розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, зокрема залишення у небезпеці в різні часи досліджували провідні українські науковці. Серед сучасних наукових розробок, що мають спеціалізований теоретико-прикладний характер, а також є підґрунтям для формування методики розслідування залишення у небезпеці, варто виокремити такі дисертаційні дослідження: О. Ф. Вакуленко «Досудове розслідування кримінальних проваджень щодо неповнолітніх» (Харків, 2017), О. Г. Кривопис «Розслідування злісного невиконання обов'язків по догляду за дитиною або особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування» (Дніпро, 2024), Є. С. Усова «Кримінологічна характеристика та запобігання злісному невиконанню обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування (ст. 166 КК України)» (Харків, 2016), А. О. Стариченко «Діяльність національної поліції по охороні прав дітей в Україні: адміністративно-правові аспекти» (Одеса, 2022) та ін.

Відмічаючи наукову значимість приведених праць авторка наголошує, що дослідники опрацьовували тільки деякі проблемні аспекти зазначеної категорії кримінальних проваджень. Для прикладу, не вирішеними залишаються питання стосовно розробки криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, пов'язаних із залишенням у небезпеці малолітніх осіб та основ їхнього розслідування. У своїй сукупності визначені фактори

сформували актуальність зазначених питань, їх наукову та праксеологічну сутність і призвели до вибору напрямку дисертації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертацію виконано відповідно до положень Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020), Стратегії кібербезпеки України (Указ Президента України від 14.05.2021 № 447/2021), Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації (розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 № 1467-р), Стратегії боротьби з організованою злочинністю (розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.09.2020 № 1126-р), Національної економічної стратегії на період до 2030 року (постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179), Плану заходів з реалізації Стратегії інформаційної безпеки на період до 2025 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.03.2023 № 272-р), Порядку електронної інформаційної взаємодії Офісу Генерального прокурора та Міністерства внутрішніх справ України (спільний наказ Офісу Генерального прокурора та МВС України від 22.11.2021 № 371/846), тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Міністерства освіти і науки на 2022-2026 роки (наказ МОН України від 03.02.2022 № 109), Основних напрямів наукових досліджень Науково-дослідного інституту публічного права на 2020–2024 рр.

Об'єкт та предмет дослідження сформульовані вдало і відповідають вимогам МОН України. *Об'єктом* дослідження є правовідносини, що виникають у стадії досудового розслідування залишення у небезпеці малолітньої особи.

Предметом дослідження є криміналістична характеристика та основи розслідування залишення у небезпеці малолітньої особи.

Мета дисертаційного дослідження полягає у розробці криміналістичної характеристики та основ розслідування залишення у небезпеці малолітньої особи на основі теоретичних положень кримінального процесу, криміналістики та інших наук, а також узагальнення відомостей слідчої та судової практики.

Комплексність мети, її багатоплановість обумовили необхідність вирішення **окремих завдань**, як от: 1) визначити предмет протиправного

посягання та обстановку, у якій вчиняється залишення у небезпеці малолітньої особи; 2) окреслити способи та сліди вчинення кримінального правопорушення; 3) надати характеристику особі правопорушника та потерпілого; 4) встановити особливості виявлення слідів кримінального правопорушення та початку досудового розслідування; 5) визначити типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування та надати рекомендації щодо їх вирішення; 6) розробити напрямки діяльності слідчого на подальшому етапі розслідування; 7) визначити особливості проведення вербальних і нонвербальних слідчих (розшукових) дій; 8) надати рекомендації щодо використання спеціальних знань при розслідуванні залишення у небезпеці малолітньої особи.

Ступінь достовірності та обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Методологія та методика дослідження вибрані вірно. Як вбачається з відповідних положень дисертації, здобувач володіє методологією наукового аналізу складних проблем теорії та практики юридичної науки.

У процесі дослідження дисертантка, для досягнення поставленої мети, з урахуванням об'єкта і предмета дослідження, використав **загальнонаукові та спеціальні методи**, які є засобами наукового пошуку. Їх застосування було обумовлено системним підходом, що дозволяє реалізувати докладний розгляд основ розслідування залишення у небезпеці малолітньої особи.

Результати дисертаційного дослідження А.В. Артем'євої є аргументованими та переконливими, вони отримані завдяки широкому використанню наукових джерел, емпіричного матеріалу та вмілому використанню різноманітних методів наукового дослідження.

Емпіричну основу дослідження становлять відомості, які включають в себе: результати аналізу судово-слідчої практики, дані узагальнень судових рішень, що містяться в Єдиному державному реєстрі судових рішень, дані офіційної статистичної звітності Офісу Генеральної прокуратури та МВС України за 2020–2025 рр. за темою дисертаційного дослідження; результати вивчення 263 кримінальних проваджень і результатів аналізу 305 обвинувальних вироків за фактами залишення у небезпеці малолітньої особи (Вінницька, Дніпропетровська, Запорізька, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Київська Кіровоградська, Львівська, Полтавська, Одеська, Полтавська, Тернопільська, Харківська, Черкаська, Чернівецька області та м.

Київ); зведені результати опитувань 125 респондентів (слідчих, дільничних офіцерів поліції, працівників ювенальної превенції та працівників служб у справах дітей).

Новизна наукових положень, висновків та рекомендацій полягає у тому, що дисертаційна робота становить перше вітчизняне комплексне монографічне дослідження, присвячене криміналістичній характеристиці та основам розслідування залишення в небезпеці малолітньої особи. У межах роботи сформульовано низку наукових положень, висновків та практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України. Запропоновані положення вирізняються науковою новизною та мають значне теоретичне і практичне значення, зокрема:

уперше:

- сформовано структуру криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, пов'язаних із залишенням у небезпеці малолітньої особи, яка охоплює науково обґрунтоване визначення предмета протиправного посягання, специфіку обстановки та слідової картини, особливості способів їх вчинення, а також сукупність криміналістично значущих ознак особи правопорушника й потерпілого;

- охарактеризовано та систематизовано типові способи вчинення залишення у небезпеці малолітньої особи з урахуванням специфіки функціонування суспільства в умовах правового режиму воєнного стану, із поділом їх на окремі класифікаційні групи за криміналістично значущими критеріями;

- визначено та теоретично обґрунтовано організаційно-тактичні засади розслідування кримінальних правопорушень зазначеної категорії, а також розроблено комплекс науково-практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності проведення окремих процесуальних і слідчих (розшукових) дій, зокрема огляду місця події, огляду трупа, дослідження документів та електронних носіїв інформації, здійснення тимчасового доступу до речей і документів, проведення освідування та допиту.

удосконалено:

- поняття криміналістичної характеристики як інформаційної моделі кримінального правопорушення, що використовується на початковому етапі розслідування та являє собою систему даних щодо найбільш типових ознак

предмета посягання, обстановки, способів, слідів правопорушення, особи потерпілого та правопорушника;

– діяльність слідчого під час отримання первинної інформації про подію кримінального правопорушення та систему заходів щодо перевірки достовірності такої інформації, а також визначено обставини, що підлягають доказуванню під час розслідування;

– організаційно-підготовчі і тактичні особливості проведення огляду та обшуку за вказаною категорією кримінальних правопорушень;

– діяльність щодо встановлення комплексу обставин під час розслідування залишення у небезпеці малолітньої особи, серед яких найважливішим є встановлення факту перебування потерпілого у небезпеці та настання тяжких наслідків;

дістали подальшого розвитку:

– положення криміналістики щодо етапів розслідування, ситуаційного підходу до формування і типізації слідчих ситуацій в криміналістичній методиці;

– теоретичні основи використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень у формі залучення спеціалістів до проведення слідчих (розшукових) дій та проведення судових експертиз;

– рекомендації щодо впровадження новітніх техніко-криміналістичних засобів і методів у розслідування кримінальних правопорушень.

Викладені й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки та практичні рекомендації впроваджені та використовуються у:

– *освітньому процесі* – при викладанні навчальних дисциплін «Криміналістичні засоби та методи розслідування кримінальних правопорушень», «Організація розслідування кримінальних правопорушень», «Кримінальний процес», «Криміналістика», «Оперативно-розшукова діяльність», а також підготовці підручників, навчальних посібників і монографічних досліджень (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 15.08.2025 р.);

– *науковій діяльності* – для удосконалення методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень (акт впровадження Дніпровського державного університету внутрішніх справ від 30.10.2025 р.);

– *правозастосовній діяльності* – для удосконалення діяльності правоохоронних органів України (акт впровадження Дніпропетровського

НДЕКЦ МВС України від 14.10.2025 р.).

В цілому, **достовірність й обґрунтованість наукових положень та висновків**, сформульованих у дисертації, забезпечується вдалою і продуманою структурою наукової розробки, логікою викладення матеріалу, достатнім масивом емпіричної та джерельної бази.

Структура дисертації. Дисертаційна робота Артем'євої Анастасії Володимирівни викладена українською мовою на 270 сторінках. Структура роботи відповідає вимогам МОН України та положенню про присудження ступеня кандидата юридичних наук. Вона структурована і складається з анотації, змісту, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Результати дослідження представлені у чотирьох додатках на 26-ти сторінках.

Наукові положення та висновки дисертаційного дослідження достатньо обґрунтовані здобувачем в тексті представленої праці. Авторка системно і логічно вибудувала зміст наукового дослідження, який включає в себе послідовне вирішення ключових проблем дисертації, цілісно і змістовно розкриває питання мети і завдання дослідження з відображенням їх у висновках між розділами і загальних висновках, що уособлює собою завершене і цілісне сприйняття виконаної наукової праці.

Анотація у стислій формі представляє основні тези дисертаційного дослідження, наводить перелік публікацій, в яких викладені основні результати представленої дослідження. Анотація викладена українською і англійською мовами.

У вступі визначено об'єкт і предмет дослідження, наведено актуальність вибраної теми та інформацію про апробацію дисертації на профільних заходах.

У першому розділі **«Криміналістична характеристика залишення у небезпеці малолітньої особи»** дисертантка дослідила структурні елементи криміналістичної характеристики залишення в небезпеці малолітньої особи, а також проблеми досудового розслідування, що виникають в правоохоронній діяльності. Простежено еволюцію вітчизняного законодавства щодо забезпечення охорони прав і законних інтересів вказаної категорії осіб. Визначено специфіку правових відносин у зазначеній сфері, яка зумовлює ризики виникнення зловживань правами. Проаналізовано положення основних нормативно-правових актів, що забезпечують правовий захист дітей, порушення яких формує склад кримінального правопорушення, передбаченого

ст. 135 КК України.

Оскільки більшість кримінальних правопорушень, кваліфікованих за ст. 135 КК України, в яких потерпілими є малолітні особи мають тривалий характер, місце їх вчинення не чітко визначено. Більша кількість фактів залишення малолітніх осіб у небезпеці фіксується правоохоронними органами у східних регіонах країни, зокрема тих, що знаходяться у безпосередній близькості від зони проведення активних бойових дій. Особою правопорушника у провадженнях щодо залишення у небезпеці малолітньої особи виступає спеціальний суб'єкт, ним можуть бути виключно батьки потерпілого або особи, на яких покладено обов'язок опіки чи піклування.

Виокремлено типові способи приховування (маскування) правопорушників: приховування (утаювання) або надання неправдивої інформації стосовно події або окремих обставин кримінального правопорушення; зміна матеріальної обстановки місця залишення у небезпеці; свідоме приховування факту вагітності; вплив на учасників провадження з метою схиляння останніх до надання неправдивих (викривлених) свідчень, або відмови давати свідчення.

Розглянуто комплекс слідів, що утворюється під час вчинення залишення у небезпеці малолітньої особи (матеріальні, ідеальні та віртуальні (інформаційні) сліди). Основними джерелами матеріальних слідів даної групи кримінальних правопорушень виступають: труп потерпілого; тіло живої людини (потерпілого); предмети матеріального світу, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення або зберігають на собі його сліди. Серед матеріальних слідів значне місце належить документам, особливо тим, що походять із медичних закладів та соціальних інституцій.

У другому розділі «Організаційні основи розслідування залишення у небезпеці малолітньої особи» висвітлюються оцінка первинної інформації та коло обставин, що підлягають встановленню, організація та планування розслідування залишення у небезпеці малолітньої особи, а також взаємодія слідчих з оперативними підрозділами Національної поліції України та іншими службами. Серед обставин, що підлягають встановленню, на початковому етапі розслідування здобувачка виділяє: місце вчинення кримінального правопорушення; час; спосіб вчинення та приховування; відомості про потерпілого; відомості стосовно правопорушника (правопорушників).

Виокремлено типові слідчі ситуації, характерні для процесу розслідування окреслених кримінальних правопорушень: факт вчинення кримінального правопорушення мав місце, особа, яка вчинила кримінальне правопорушення встановлена, обсяг первинної інформації свідчить про вчинення протиправних дій є достатніми, свою провину у вчиненому визнає повністю або частково, від органів досудового розслідування не переховується; факт протиправних дій мав місце, правопорушника встановлено, обсяг первинної інформації свідчить про вчинення протиправних дій є достатніми, проте, свою провину в інкримінованому діянні не визнає; факт кримінального правопорушення знаходить своє підтвердження, правопорушника встановлено, обсяг первинної інформації свідчить про вчинення протиправних дій є достатніми, проте, особа переховується від органів досудового розслідування; факт залишення у небезпеці мав місце, відомості про особу, яка вчинила, особу, яка скоїла кримінальне правопорушення не встановлено. Визначено процесуальні і непроцесуальні форми взаємодії під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із залишенням малолітньої особи у небезпеці, на початковому етапі розслідування.

У третьому розділі «Тактичне забезпечення розслідування залишення у небезпеці малолітньої особи» висвітлено особливості організації та тактики проведення окремих процесуальних дій, а також використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, розпочатих за фактами залишення малолітньої особи у небезпеці.

Авторкою встановлено, що серед слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, спрямованих на одержання інформації з матеріальних джерел, найпоширенішими є огляд, обшук та освідування, а також тимчасовий доступ до речей і документів. Основними слідчими (розшуковими) діями, спрямованими на одержання інформації з особистісних джерел, є допит, одночасний допит двох чи більше раніше допитаних осіб, пред'явлення для впізнання. Також здобувачка розкрила основні форми та види використання спеціальних знань (залучення спеціалістів до проведення окремих слідчих (розшукових) дій, призначення судових експертиз, консультації). Найчастіше слідчими ініціюється проведення судово-медичної експертизи (живих осіб та

трупа), судово-психіатричної експертизи потерпілих і підозрюваних, молекулярно-генетичні, біологічні, судові експертизи аудіозапису.

Висновки до розділів та загальні висновки дисертації відповідають сутності розглянутих питань і відзначаються чіткістю викладених думок. Здобувачка, вміло поєднавши наукову і практичну діяльність, ґрунтовно проаналізувала теоретичний, практичний і законодавчий матеріал та сформулювала на цій основі виважені й слушні висновки, які є вагомим внеском у теорію кримінального процесу, криміналістичну науку та правозастосовну практику.

В цілому, сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та рекомендації мають належний рівень обґрунтованості та достовірності.

Дотримання академічної доброчесності. Дисертаційне дослідження А.В. Артем'євої «Криміналістична характеристика та основи розслідування залишення в небезпеці малолітньої особи» включає результати власних досліджень здобувачки. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело, що свідчить про відсутність порушення академічної доброчесності. Автореферат за своїм змістом відповідає основним положенням роботи та повністю відображає зміст, основні положення, висновки та пропозиції, які сформульовані у дисертаційному дослідженні.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та в опублікованих працях. Основні положення та результати дисертації відображено у дев'яти наукових публікаціях, з яких три статті – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, дві – у закордонних юридичних виданнях, чотири – у збірниках тез наукових доповідей, оприлюднених на міжнародних науково-практичних конференціях.

Все це дозволяє позитивно оцінити рецензоване дисертаційне дослідження, відзначити його наукову новизну, самостійність виконання та належний теоретичний рівень.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження Артем'євої Анастасії Володимирівни щодо криміналістичної характеристики та основ розслідування залишення в небезпеці малолітньої особи, рекомендується для використання у діяльності закладів вищої освіти, в науково-дослідницьких

розробках наукових установ, дослідниками при написанні наукових статей та монографій, плануванні досліджень по даному напрямку.

Загалом позитивно оцінюючи дисертацію А. В. Артем'євої, необхідно звернути увагу на деякі положення, що могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту:

1. У підрозділі 1.1. «Сучасний стан, теоретична розробленість, предмет посягання та проблеми розслідування залишення в небезпеці малолітньої особи», ґрунтуючись на результатах вивчення емпіричного матеріалу, здобувачка сформулювала низку пропозицій до кримінально-правового законодавства. Так, аналізуючи ч.3 ст. 135 КК України, авторкою було встановлено, що особливо кваліфікуючими ознаками виступають заподіяння смерті або настання інших тяжких наслідків. Не розкриття поняття тяжкого наслідку, поєднаного з відсутністю офіційної позиції Верховного суду України виступає підґрунтям для наукової дискусії з одного боку, та призводить до зловживань і спекуляцій правоохоронних органів з іншого. Такий стан законодавчої невизначеності та низький рівень конкретизації потребує усунення шляхом внесення відповідних змін до ч.3 ст. 135 КК України, зокрема конкретизації поняття «інший тяжкий наслідок». У цілому погоджуючись із дисертантом, вважаємо необхідним було висвітити зазначену пропозицію в рубриці «Наукова новизна одержаних результатів» та продовжити діяльність в окресленому напрямі шляхом впровадження отриманих результатів до відомчої правотворчої діяльності.

2. У підрозділі 2.2. «Організація та планування розслідування залишення у небезпеці малолітньої особи» на підставі наукових поглядів науковців авторкою фрагментарно розглянуті питання висунення версій в залежності від слідчих ситуацій. Проте, на жаль, у роботі ми не побачили висвітлення побудови та перевірки версій, в той час, як у кримінальних провадженнях щодо залишення у небезпеці малолітньої особи версія виступає передумовою планування процесу розслідування в цілому.

3. У підрозділі 3.2 досліджено організацію і тактику проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, спрямованих на отримання інформації з матеріальних джерел та тактичні особливості проведення слідчих (розшукових) дій, спрямованих на вилучення інформації з особистісних джерел під час розслідування залишення в небезпеці малолітньої особи. Авторкою акцентовано на особливому значенні проведення допиту свідка, що

є одним із найважливіших інструментів збирання доказів в процесі розслідування. Однак, поза увагою дисертантки залишились тактичні помилки і прорахунки уповноважених осіб під час проведення окресленої слідчої (розшукової) дії.

4. У підрозділі 3.1 «Особливості проведення слідчих (розшукових) дій, спрямованих на вилучення інформації з матеріальних джерел» авторка приділяє увагу проведенню огляду місця проживання потерпілого; місця, де потерпілому було спричинено тяжкі наслідки; місця проживання членів сім'ї потерпілого; трупа. Вважаємо, що в дисертації слід приділити більше уваги приділити тактиці проведення огляду трупа та проблемним питанням, пов'язаним з ексгумацією.

5. У представленому дисертаційному дослідженні авторка визначає мету, яка полягає у розробці криміналістичної характеристики та основ розслідування залишення у небезпеці малолітньої особи на основі теоретичних положень кримінального процесу, криміналістики та інших наук. Втім, вважаємо, робота значно виграла, якщо б дисертантка висвітила профілактичну діяльність органів досудового розслідування. На наш погляд, таке доповнення методики розслідування кримінальних правопорушень розслідування залишення у небезпеці малолітньої особи певною мірою додало б роботі теоретико-прикладного значення. Цікаво почути думку авторки стосовно зауваження.

Підсумовуючи викладене вище, слід зауважити, що вказані дискусійні положення водночас підкреслюють актуальність досліджуваної проблематики та **не впливають** на позитивне враження від рецензованої наукової праці.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація **Артем'євої Анастасії Володимирівни** на тему: **«Криміналістична характеристика та основи розслідування залишення в небезпеці малолітньої особи»**, за актуальністю, ступенем новизни представлених результатів, їх наукової обґрунтованості, повноти викладення в опублікованих наукових працях, рівнем виконання поставленого наукового завдання та володіння методологією наукової діяльності відповідає вимогам, які висуваються до дисертацій на здобуття ступеня кандидата юридичних наук.

Виходячи з вищевикладеного, вважаємо, що дисертаційне дослідження **«Криміналістична характеристика та основи розслідування залишення в**

небезпеці малолітньої особи», подане на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза, є завершеною науковою працею, яка цілком відповідає вимогам п. 9, 11, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а його авторка, **Артем'єва Анастасія Володимирівна**, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

ОФІЦІЙНИЙ ОПОНЕНТ:

**Головний науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії з проблем
запобігання кримінальним правопорушенням
навчально-наукового інституту підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної поліції
імені Е.О. Дідоренка Донецького державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор**

Валентина ДРОЗД

Підпис Дрозд Валентини Георгіївни засвідчую

**Т.в.о. начальника відділу документування
службової діяльності**

Вікторія МЕЛЬНИК